

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enchiridion Sev Manuale Episcoporum Pro Decretis in
Visitatione, & Synodo, de quacumque re condendis.**

Gavanti, Bartolommeo

Venetiis, 1650

Capitulum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9534

47 Diaconus, & Subdiaconus, accipiunt pacem ab Episcopo celebrante, post Diaconos assidentes. *ead. 15. Mart. 1608.*

Canonicorum Aedes.

- 1 **H**abitent ibi Canonici. Prou. 1.
- 2 **Q**ui foris pernoctauerit, mulctetur distributiones vnus diei. Prouinc. 3.
- 3 De nocte post primam horam sine iusta causa non exeant, & eo casu cum lumine. Prou. 1.
- 4 Si atrium claudi possit, vna clauē concludatur ab eo seruanda, quem Episcopus elegerit. Prou. 4.
- 5 Quando aperienda porta, & claudenda, itatuat Episcopus. *ibid.*
- 6 Ne locentur exteris sine licentia Episcopi. *ibid.*
- 7 Canonicorum Aedes laicis locantes cogendi sunt locare, iusta mercede, Canonicis residentibus, ita vt hi præferantur alijs, cessantque omnia priuilegia inquilinatus. Decisum refert Nald. *v. canonicus num. 18.*
- 8 Reparentur fructibus præbendarum. Prou. 1.

Canonici Regulares.

- 1 **I**n actibus publicis, & priuatis sufficit, vt dimissa tantum superiori veste nigra, remaneant in rocchetto absque alio superpelliceo, si concurrant cum Cassinensibus Congreg. Episc. 1. Septemb. 1603. * Decreto impresso, & hoc illis conceditur coram Episcopo in Congregationibus.
- 2 In processionibus publicis vt possunt Rocchetto, & superpelliceo. Congreg. Rituum 28. Agust. 1628.
- 3 Non admittuntur ad concursum, neque ad curam Parochialem sine dispensatione Sedis Apostol. Congreg. Episc. 1. Sept. 1603. *v. Fidei Professio. num. 5. Index Synodalis. numero 6.*

Capellanus.

1 **S**emel examinatus, & approbatus, quo ad scientiam ab Ordinario, nulli examini deinde de scientia subijci de-

bet. Cong. Episcop. 7. Iulij 1615.

- 2 Capellani Regij subduntur Episcopis; tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis. Trident. sess. 24. cap. 11. *v. Filij Clericorum illegitimi. num. 9. 17. 19. Horæ Canonice. num. 3. Missa num. 5. 6. 7. 8. & ibi multa. Monialium Cura spiritualis. à num. 32. ad 37.*

Capitulum.

- 1 **E**piscopus potest conuocare Capitulum, & vota exquirere, & concludere, non Vicarius. Trid. sess. 25. cap. 6.
- 2 Et ad libitum, dummodo non proponat de re ad commodum suum, vel suorum spectante. Decisum refert Barbof. *alleg. 73. num. 16.*
- 3 Non in ijs casibus potest, in quibus non potest esse iudex. *ibid.* Decisum refertur *num. 18.*
- 4 Neq; potest cogere illud in Palatio suo, si fieri solet in Sacristia. Congr. Episc. 1. Februarij 1583. & decisum refert à Congregat. Conc. Trid. Zerol. *par. 2. v. Capitulum 2.*
- 5 Idem facere potest Vicarius ex causa. Cong. Episc. 16. Maij 1600.
- 6 Maior item Capituli conuocare potest, quandocumque sibi videbitur expedire pro seruitio Ecclesiæ, diebus tamen solis, & ad hoc destinatis; neque debet omittere, quando per Canonicos instatur, vt conuocetur Congreg. eadem 6. Octob. 1617.
- 7 Neque potest maior de Capitulo impedire libertatem Capitulo faciendi Decreta, nisi quantum valet pro vnico suo voto. *Ead. 15. Martij 1615.*
- 8 Neque tempore Horarum Canoniarum potest cogi Capitulum, maxime ad exigendam rationem administrationis à Canonicis. Congreg. Conc. 1. Februarij 1593.
- 9 Nisi adsit euidentis necessitas, non fiat tempore diuinorum officiorum, sub pena, quod priuentur distributione Horarum, seu Horarum, à quibus aberunt. Prou. 1.
- 10 Neque diebus festis conuocetur, nisi probabilis causa intercedat. *ibid.*
- 11 Episcopus non habet vocem in Capitulo. Decisum refert Barbof. *loc. cit. nu. 17.*
- 12 Nisi sit Canonicus, & tunc sedebit post

- post Præsidentem Capituli. Riccius in *Præxi decis.* 475. num. 7.
- 13 Vocem in Capitulo non habet, qui non est Subdiaconus. *Trid. sess. 22. cap. 4.*
- 14 Potest tamen hic interesse Capitulo, vt discat, non tamen suffragium ferat. *Congreg. Episcop. 15. Iulij 1586.*
- 15 Canonicus dispensatus in ætate, censetur dispensatus etiam in voce. N. Id. *V. Canonicus num. 1.*
- 16 Habens duas voces in Capitulo non potest eas diuidere, sed vni, & eidem dare debet. *idem ibid. n. 7.*
- 17 Omissio professionis fidei non priuat Canonicum voce Capitulari. *Decisum à Cong. conc. 27. Apr. 1595.*
- 18 Exeat de Capitulo ij, de quibus agitur. *Cong. Episc. 14. Mar. 1615.*
- 19 Potest Capitulum mutare, declarare, reuocare, propria decreta; dummodo eadem solemnitas interuenerit in prædictis, quæ in decretis. *Ead. ibid.*
- 20 Non potest Capitulum, aut Clerus alicuius Ecclesiæ eligere sibi Protectorem. *ead. 24. Augusti 1594.*
- 21 Officium commissum à Capitulo non recusetur, aliàs quantum pecuniæ caperet per sex menses seruiendo Ecclesiæ, tantumdem amittat. *Prou. 3.*
- 22 Non duret ultra biennium, nisi de Episcopi consensu, sine præiudicio priuilegij, aut probatæ consuetudinis. *ibid.*
- 23 Capitula ipsa recipiant, & obseruent, Decreta Conciliorum Prouincialium suæ Prouinciæ. *Prou. 4.*
- 24 De temporalibus agatur, ita vt, quæ in vno Capitulo proponuntur, decernantur in sequenti. *ibid.*
- 25 Si non potest differri, triduo saltem ante, & res, & causa significetur. *ibid.*
- 26 Si adhuc citius est agendum præmoneantur omnes. *ibid.*
- 27 Ne bona confundantur, præbendæ singulæ Sancti alicuius titulo distinguantur. *ibid.*
- 28 Non tamen Canonici appellentur titulo Sanctorum, quod solis conuenit Cardinalibus. *ibid.*
- 29 Non liceat Canonicis conducere bona Capituli, neque per interpositam personam sub pœna nullitatis contractus. *ib.*
- 30 Neque eorum consanguineis secundo gradu coniunctis. *ibid.*
- 31 Pro lite sustentanda nomine Capituli sumatur pecunia è massa præbendarum, non distributionum. *Congregatio Episc. 8. May 1590.*
- 32 Cancellarius acta scribat in certo libro, qui in Archiuio reponatur. *Pro. 4.*
- 33 Si non est Cancellarius, eligatur ad biennium. *ibid.*
- 34 Notarij opera adhibeatur in litibus, & instrumentis conficiendis, *ibid.*
- 35 Litteræ, quæ ad Capitulum dantur, à Cap. aperiantur; sed expeditet eligere Capitulariter vnum, aut alterum ex Canonicis, qui eas statim aperiant. *Cong. Episc. 13. Martij 1615.*
- 36 Sigillum Capituli conseruetur in castula, quæ duabus clauibus obsignetur, quarum altera sit apud electum à Capitulo, altera penes maiorem Capituli. *eadem ibidem.*
- 37 Capitulum Spirituale vnaquaq; hebdomada habeatur, in quo agatur de defectibus Chori, vita, & honestate Clericorum, lectis opportunis libris. *Prou. 2.*
- 38 Stata oratio fiat ante, & post Capitulum. *Prou. 3.*
- 39 Singulis mensibus fiat Episcopo præsentē. *ibidem.*
- 40 Teneantur Canonici adesse sub certa pœna. *ibid.*
- 41 Ordine sedeant cum habitu choralis, & modestè se gerant. *ibid.*
- 42 Pro correctione capituli exempti, initio anni eligantur à capitulo duo, de quorum consilio, & assensu Episcopus, aut Vicarius teneatur procedere vsque ad finem causæ Notarius sit ipsius Episcopi, & tribunal eiusdem. *Trident. sess. 25. cap. 6.*
- 43 Vnum sit tantum vtriusque votum, & potest alter Episcopus accedere. in casu discordiæ, lege textum *Trident. loco cit.*
- 44 Contra Portionarium habentem vocem in capitulo exempto poterit Episcopus procedere sine adiunctis. *Decisum refert Barbof. alleg. 73. num. 10.*
- 45 In criminibus ex incontinentia, & in atrocioribus vbi de fuga timetur, potest Episcopus initio ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere. *Trident. loco cit.*
- 46 Nullum ius habet capitulum eligendi Fiscalem, licet habeat ius eligendi duos

Canonicos, vt supra. Decisum refert Barbof. loco cit. num. 8.

47 Episcopus autem potest assumere suum Fiscalem, vel alium ad libitum deputare. Decisum refertur. *ibid.*

V. Coadiutor. numer. 26. Concilium Prouinciale. numer. 10. 12. 55. Interdictum. num. 1. Theologalis Præbenda. num. 19. Visitatio inferiorum Episcop. numer. 2. Visitatio circa Canonicos exemptos. per totum.

ADDITIO.

1 Licet Præsiciens non sit in factis, potest conuocare capitulum. *Congr. conc. apud Garz. de benef. par. 3. cap. 4. n. 26.*

2 Capitularia negotia non possunt à Decano, prima dignitate, vel aliquibus tantum Canonicis, ceteris non vocatis, decerni, nec extra locum capitularem. *congr. Rit. 7. Octob. 1606.*

3 Neque est necessaria licentia Episcopi, si sine ea conuocari solet. *Congreg. Episcop. 20. Aug. 1601.*

4 Et quatenus est necessaria licentia iuxta solitum non potest Episcopus cogere canonicos ad dicendum, quæ negotia proponere velint. *ead. 25. Febr. 1603.*

5 Potest tamen eos cogere penes, & censuris ad præstandam sibi copiam actorum capitularium. *ead. 6. Mart. 17. 22. Apr. 1596.*

6 Vicarius Episcopi, eo absente, non potest interuenire. *Trid. sess. 25. c. 6. & decisum refert Massob. de Synodo cap. 4. dub. 43. n. 35.*

7 Si vero sit de capitulo, debet inde exire, vbi tractandum sit de rebus ad suum vel Episcopi commodum. *Congreg. Episc. 17. Ianuar. 1584.*

8 Vbi permanere sibi liceat, sedeat in proprio loco. *Abb. conf. 21. vol. 1. contra Martam voto 101. nu. 2.*

9 Vicarius capituli non canonicus, sede vacante, sedere debet post primam Dignitatem. *Congr. Rit. mense Septemb. 1630.*

10 Canonicus Protonotarius in habitu Prælatitio non est recipiendus in capitulo. *ead. 6. Mart. 1610.*

11 Canonicus non in factis constitutus vocem in capitulo non habet, neque hoc ipsum præscribere potest, aut aliquo pacto acquirere. *Congr. conc. 20. April. 1602.*

12 Neque vocem actiuam. *Less. de inst. lib. 2. cap. 34. num. 105.*

13 Ei, qui requisitum ordinem non habet, concedit vocem passiuam. *Garz. par. 3. cap. 4. in addit. sub num. 15.*

14 Neque in capitulo collegiatarum, licet in ætate minori possit esse canonicus. *Congr. conc. 8. Aug. 1621.*

15 Male promoti, donec suspensi, non habent vocem: *Barbof. de canon. cap. 41. nu. 2.*

16 Neq; censurati iuste, *Idem ib. n. 3. & seqq.*

17 Neque violantes interdictum personale, vel locale scienter. *Idem ibid. num. 8.*

18 Neque irregulares ratione ordinis. *ibid. num. 9.*

19 Potest habere vocem Prælatus principalis Ecclesiæ Collegiatae, licet non sit in factis, *Garz. in addit. ad cap. 4. sub nu. 26.*

20 Non autem prima Dignitas, quæ in factis non est, licet possit conuocare capitulum. *decisum refert. Garz. ibid.*

21 Capitula ne fiant, dum celebrantur officia diuina. *Cong. Rit. 17. Nou. 1600. si fiat, amittuntur distributiones. ead. ibid.*

De auctoritate capituli.

22 **C**onsensus capituli requiritur in administratione bonorum Ecclesiæ, quamuis soli Prælato concessa specialiter videatur. *DD. cum Barbof. de canon. cap. 42. num. 3.*

23 Item in alienatione rerum Ecclesiasticarum *DD. ibid. num. 7.*

24 Item in vnione vnus Ecclesiæ alteri Ecclesiæ, seu Dignitati, vel Præbendæ per Episcopum faciendæ, vel saltem post vnionem. *DD. ibid. num. 8.*

25 Etiam vbi vnio fit ab Episcopo vti delegato sedis Apostolicæ. *decisum refert. Garz. de benef. par. 12. cap. 2. num. 158.*

26 Item in omni negotio, quod concernit præiudicium Ecclesiæ cathedralis, seu interesse capituli, & in ijs, quæ spectant ad Episcopum, & capitulum simul. *Barb. loco cit. num. 14.*

27 Consilium verò capituli requirendum est in Episcopi tractatibus, vel negotiis, vt in institutionibus, & destitutionibus beneficiorum, in dispensationibus, & confirmationibus, & in alijs Ecclesiæ negotiis arduis. *Idem ibid. num. 19.*

28 Item in processibus edicendis, dirigendis, & deducendis *Congreg. Rit. 28. Mart. 1628. 28. Sept. 1630.*

- 29 Potest capitulum ex manifesta, & rationabili causa, etiam collegiata, nedum Cathedralis, cessare à diuinis, si Episcopus consentiat. *DD. cum Barbof. loco citato numero 25.*
- 30 Expensæ pro litibus capituli sunt extrahenda ex communi massa omnium reddituum Canonorum, tam ratione distributionum, quam Præbendarum. *cong. conc. 15. Ap. 1628. apud Barbof. loco citat. cap. 24. num. 24.*
- Capitulum Sede Vacante.**
- 1 **C**um primum Ecclesia vacauerit, à capitulo indicantur supplicationes, & preces publicæ & priuatim pro bono Pastore deligendo Trident. *sess. 24. cap. 1.*
- 2 Capitulum, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures decernat. *idem ibid. cap. 6.*
- 3 Item infra octo dies à morte Episcopi constituat Vicarium, vel existentem confirmet. *idem ibid.*
- 4 Octo dies currunt etiam à die scientiæ translationis Episcopi ad aliam Ecclesiam. *Decisum refert Quaranta in summa Bullar. v. Capit. Sede Vacante num. 3. Terminum, &c.*
- 5 Et ante deputationem administrabit totum capitulum. *Quarant. ibid. num. 2. v. Archidiaconus num. 4.*
- 6 Alioquin ad Metropolitanum deuoluitur deputatio, vel si Metropolitana, aut exempta fuerit, ad antiquiorem respectu Metropolitanæ, ad proximiorum Episcopum respectu exemptæ, tam Oeconomi, quam Vicarij. *Trid. supra cap. 6.*
- 7 Qui saltem in iure Canonico sit Doctor vel Licentiatus, vel alijs idoneus. *idem ibid.*
- 8 Potest eligi Curatus canon. *cong. Episcop. 19. Martij 1619.*
- 9 Non Regularis persona. eadem 8. Maij 1615. 12. Aprilis 1619.
- 10 Neque Archidiaconus alienæ Ecclesiæ. eadem 19. Maij 1617.
- 11 Si plures nominentur Vicarij, magis idoneus, & habens qualitates concilij erit præferendus. *Decisum refert Quar. loco cit. num. 2.*
- 12 Plures Vicarij eligi possunt, si adest consuetudo legitima. *Decisum refert idem ibid. num. 9.*
- 13 Ceteris paribus erit præferendus idoneus de Capitulo, & non exterius. *Decisum refert idem loco cit. num. 6.*
- 14 Si Canonicus non est, præfertur Vicarius Capitularis Archidiacono, & alijs. *Barbof. allegat. 54. num. 167.*
- 15 Neque potest reuocari. *Decisum refert Ricc. in Collect. decis. par. 5. Collect. 1602. in fine.*
- 16 Et causa iudicanda erit à Sacra Congreg. supra causis Episcoporum. *Decisum ab eadem refert Quar. loco cit. 1. Septemb. 1673.*
- 17 Electo Vicario adhuc Capitulum retinet suum ius, nec abdicat, nisi exercitium iuris. *idem ibid. num. 4.*
- 18 Vnde allegato Vicario suspecto, Capitulum eliget arbitros, aut causam à lèri committet. *Decisum refert idem num. 5.*
- 19 Salarium ei debetur, non commune alijs. *Idem num. 7. & Congreg. Episcop. 15. Octob. 1601.*
- 20 Neque potest sibi alium substituere nisi ad modicum tempus, vel habeat à Capitulo facultatem, vel causa infirmitatis, de consensu tamen Capituli. *idem Quar. num. 10. Potest in Prouincia Mediolani. Prouinc. 2.*
- 21 At Vicarius cessat præfinito tempore à Capitulo. *Quar. num. 13.*
- 22 Moriente Vicario, etiam electo à Metropolitanano, capitulum potest alium eligere. *idem ibid. num. 4.*
- 23 Cessat auctoritas Vicarij, & capituli, quando nouus Episcopus acquirit possessionem. *Idem Quar. ibid. num. 15.*
- 24 Tenentur Vicarij, & Oeconomus rationem reddere Episcopo, etiam si à capitulo sint absoluti. *Trid. sess. 24. cap. 16.*
- 25 Et item capitulum ipsum de scripturis ad Ecclesiam pertinentibus. *idem ibid.* Potest Vicarius, seu capitulum, quæ sequuntur.
- 26 Infra annum a die vacationis potest dare licentiã ordinandi, aut litteras dimissorias at ceteris non alijs. *Trid. sess. 7. c. 12.*
- 27 Sub pœna interdicti, si alijs, & ordinatis in maioribus ab executione ordinum ad beneplacitum futuri Episcopi, & in minoribus nullitatis priuilegij Clericalis. *idem ibid.*